

เทศน์เช้า วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ฟังธรรมะต้องฟังตอกย้ำ ตอกย้ำให้หัวใจมันมีที่พึ่งอาศัยนะ เวลามันเร่ร้อน มันเค็ดร้อนแล้วมันไม่มีที่พึ่งอาศัย ถ้าฟังธรรมๆ ถ้าคนฟังธรรม คนเราเวลาทุกข์ เวลายากก็คิดว่าพยายามจะเอาตัวรอด พยายามจะหาทางออกให้ได้ แต่เวลาไปฟังธรรมขึ้นมา พอ ฟังธรรมขึ้นมา จิตใจมันผ่อนคลาย จิตใจมันสบาย สิ่งที่เป็นความทุกข์ความร้อนมันมีทางออกได้ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไง

แต่เราคิดว่าฟังธรรมมันเป็นคำเตือน คำเตือนคำชี้แนะมันจะมีประโยชน์อะไรกับเรา ตอนนี้อะกำลังทุกข์ยากมาก เห็นไหม คนเรา คุณสมบัติของคนมันไม่เหมือนกัน ความถนัดของคนไม่เหมือนกัน ใจของคนก็ไม่เหมือนกันนะ สิ่งที่ว่าไม่เหมือนกัน สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ คน เห็นว่าเป็นประโยชน์มากเขาจะได้ประโยชน์มาก คนใดเห็นว่าเป็นประโยชน์น้อย เขายังไม่ได้ใช้ประโยชน์ของเขา เขายังไม่ได้ประโยชน์ของเขา

แต่ถ้าถึงที่สุดแล้ว ความถนัดของคน คุณสมบัติของคนมันแตกต่างกัน แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้ว ถ้าสมาธิคือสมาธิอันเดียวกันนั่นแหละ ถ้าเวลาเกิดไข้ปัญญา ถ้าเกิดเป็นปัญญาขึ้นมา คนที่ใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนาขึ้นมา มันจะเห็นคุณค่าเลย ทำไมครูบาอาจารย์ท่านพูดถึงค่าของน้ำใจๆ ไ้เราทางโลกเราบอกวัดตถุสำคัญกว่า บัจจัยเครื่องอาศัย สำคัญกว่า มันสำคัญมาก มันสำคัญเพราะว่าเรามีสิ่งนั้นแล้วเราถึงจะมีความสุข

ความสุขมันเป็นอมิส มันได้แล้วมันพอใจ มันได้แล้วพอใจ แล้วมันไม่มีวันจบวันสิ้น เวลาเราอยากได้ อยากได้เพื่อสนองตัณหาความทะยานอยาก เวลาพระออกบิณฑบาตเพื่อดำรงชีวิต เวลาพระที่ออกบิณฑบาต เวลาเขาขาดตกบกพร่อง มันมีสมัยพุทธกาลมันมีพระองค์หนึ่ง เวลาบวชใหม่ไปอยู่ข้างหลัง เวลาคนใส่บาตรมาๆ ใส่ไม่ถึง นี่พระเขาปรารถนาดี วันนี้ไม่ได้ใช้ไหม พรุ่งนี้ให้อยู่ข้างหน้า ไ้โยมที่เขาใส่บาตรเขาก็ปรารถนาดีไง เมื่อวานใส่บาตรแล้วไม่ถึงข้างหลัง วันนี้ข้างหน้าไม่ใส่ จะไปใส่ข้างหลัง มันสับเปลี่ยนอยู่อย่างนี้ เราอยากช่วยเหลือ

อยากเจ็จงาน เรื่องของวัตถุๆ ใจ ร่ำลือมาก ทุกตะเจ็จใจร่ำลือมาก จนพระสารีบุตรไปคว่ำมัน
จริงหรือเปล่า มันจริงหรือเปล่า แล้วก็จริงๆ ถามว่าบิณฑบาตมามันไม่พอฉันหรือ

ก็บอกว่า มันเต็มบาตรทุกวันเลย แต่เวลานั้นไปๆ มันหายไปเอง ไม่เคยอ้อมข้าวเลย

ฉะนั้น พระสารีบุตรบอกว่าเอาบุญของพระสารีบุตรนะ พระสารีบุตรจับบาตรไว้ จับ
บาตรไว้เลย เพราะจับบาตรไว้ ด้วยบุญของพระสารีบุตร อาหารนั้นก็อยู่ในบาตรนั้นแหละ วัน
นั้นฉันข้าวจนอ้อมได้ พอฉันข้าวจนอ้อมได้ คินนั้นกัณนิพพาน ท่านเป็นพระอรหันต์นะ

จริตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกัน การทำบุญกุศลของคนไม่เหมือนกัน คุณิ เวลาเราร่ำลือ
กัน ชาวพุทธเรา เวลาไปทำบุญ อยากทำบุญ คาถาสวดมนต์ก็สวดพระสิวลี พระสิวลีอุดม
สมบูรณ์มาก พระสิวลีทำสิ่งใดสมความปรารถนาๆ แล้วสมความปรารถนามันได้มาอย่างไร

หลวงตาท่านพูดบ่อย พระสิวลีท่านเป็นหัวหน้า เวลาใครทำบุญที่ไหนเขาจะเชิญพระสิ
วลีไปเป็นประธาน คนที่เป็นประธานเขาก็ต้องดูแล เขาต้องรับผิดชอบ ที่ไหนเขาทำคุณงาม
ความดี จะเชิญไปเป็นหัวหน้าๆ เวลาभावชนะ รองจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าเรื่อง
ลาภสักการะ

เวลาเราจะทำบุญเราทำบุญอย่างนั้น ทำบุญแล้วอยากให้สมความปรารถนา เวลาทำบุญ
เขาอธิษฐานว่า คำว่า “อด” คำว่า “ไม่มี” ขอให้ไม่มีกับชีวิตเรา เราจะอุดมสมบูรณ์ นี้พูดถึงเวลา
เขาอธิษฐานกัน อธิษฐานอย่างนั้น ถ้าอธิษฐานอย่างนั้นเพราะเราคิดอย่างนั้นไง

แต่เวลาเราบวชแล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราต้องการอะไรล่ะ เราต้องการลม
หายใจเข้าและลมหายใจออกเท่านั้นแหละ จิตของเรามันมีคุณค่ามาก จิตของเรามีค่าถ้ามันเกาะ
ลมหายใจได้ล่ะ ลมหายใจถ้ามันหาย ลมหายใจถ้าละเอียด เราจะเห็นคุณค่าของมันเลยล่ะ เรา
จะเห็นคุณค่าของน้ำใจเลย แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา คุณค่าของน้ำใจๆ เราปรารถนาถึงนี้ แล้วถ้า
เกิดปัญญาญาณขึ้นมา ปัญญาที่เกิดขึ้นมา

เราศึกษามากนะ ดูพระเราตี ศึกษา มา เรียนบาลีทุกอย่าง ไวยากรณ์จบหมด แปล
พระไตรปิฎกได้ เรียงความได้ ทุกอย่างได้หมดเลย แต่ก็ยังสงสัยในตัวเอง เราศึกษามาก เราเรียน
มาก เราค้นคว้ามาก เราว่าเรามีปัญญามาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกสุดมยปัญญา
ปัญญาเกิดจากการศึกษา แล้วเรามาใคร่ครวญๆ ปัญญาเกิดจากจินตนาการ เวลาปัญญามันเกิด

จากภวานามยปัญญา ปัญญาที่มันเกิดจากจิต เกิดจากสัมมาสมาธิ เกิดจากปัญญาการค้นคว้าของหัวใจ นี่เราไปเห็นปัญญาอย่างนั้นมันจะแตกต่างกันเลย

เราค้นคว้ามามาก เราศึกษามาก เราทำวิจัยมาก เราก็เข้าใจว่าเราเข้าใจๆ ทำไมมันไม่เหมือนกันเลย ทำไมอันนี้มันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ละ ทำไมอันนี้ เห็นใหม่ ค่าของน้ำใจนี่ไง ค่าของน้ำใจ ถ้าใครทำสัมมาสมาธิได้ ใครทำความสงบของใจได้ ใจมีคุณค่า ใจมันจะรื้อค้น ใจมันจะขวนขวาย มันจะมีการกระทำ แต่ในเวลาเราต้องการความอุดมสมบูรณ์ด้วยปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยมันอยู่นอก

เวลาพระกรรมฐานเขาใช้คำว่า “จิตส่งออก” จิตส่งออกนะ เราเอาหัวใจไปแปะไว้ตรงนั้นนะ ธรรมดาสิ่งที่รู้ มันแค่ว่า ความรู้สึก จิต เวลามันคิดมันส่งออกแล้ว เขาเรียกว่า “เสวย” เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติขึ้นมาถึงเสวยอารมณ์ คุณิ เวลาเราจะคิด ความคิดมันเกิดความคิด แต่เราไม่มีสติพอ เรารู้ที่ความคิดนั้นไง นี่มันส่งออกแล้ว พอมันส่งออก ทีนี้ส่งออกเป็นความคิด ความคิดคิดถึงเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัย มันส่งออกไปนูน มันส่งออกไปนูนนะ

แล้วคิดคุณิ เวลาเราได้ยินคำตติณินินทามันมาจากไหน มันมาจากไหน เสียงมันมาจากข้างนอก เสียงมันมาจากคนอื่นใช่ไหม ถ้ากรรมฐานเขาบอกว่ามันไร้เดียงสา ทำไมไปกว้านเอา มา ทำไมอยู่ดีๆ เราไปกว้านเอาไฟเข้ามา เวลาเราอยู่บ้าน เราต้องมีเซฟที่คัต เราต้องมีสิ่งป้องกันไฟไหม้ แต่นี่ไปดึงไฟเข้ามาเลยนะ ไฟขอให้ไหม้บ้านฉัน ขอให้ไหม้ ใครต้องการให้ไฟไหม้บ้านเราบ้าง มีแต่คนจะป้องกัน แต่นี่ทำไมเราไร้เดียงสา ทำไมไปเอาเสียง เอาตติณินินทาไปกว้านมันมาละ เวลาเราไปกว้าน ไปกว้านสิ่งที่เป็นพินเป็นไฟมาใส่ใจเรา ใครเป็นคนไปเอามา เราไปเอามาทั้งนั้นแหละ

แต่ถ้าเรามีสติ เรามีสติมันเซฟที่คัตแล้ว มันตัดแล้ว มันมีสติ สิ่งนั้น เสียง เสียงดีก็ได้ เสียง ตติณินินทาก็ได้ เสียงชื่นชมก็ได้ เสียงสักแต่ว่าเสียง เรามีสติปัญญา เราคัดเลือกเอาไป เราจะคัดเลือกเอาสิ่งที่ดีๆ เข้าบ้านเราไป เราคัดเอาแต่ของดีๆ ของไม่ดีเราไว้นั้น ของไม่ดีเราปิดทิ้ง แต่ มันปิดไม่ได้ละสิ ของดีๆ เก็บไว้ แต่ของไม่ดีอย่าซุกซุ่มมันอีก

ในกรรมฐานเขาเรียกว่าส่งออก จิตส่งออกๆ ฉะนั้น เวลาส่งออก เราเอาจิตไปไว้ที่ไหนละ ไปไว้ที่เสียง ไปเอาไว้ที่ตติณินินทา ทำไมไม่ไปเอาไว้ที่เขาชมละ ทำไมไม่เอาจิตเราไปไว้สิ่งที่ดีๆ ละ เพราะอะไร เพราะเรายังขาดการฝึกฝนไป ถ้าเรามีสติปัญญา เรามาฝึกฝนของเรา

เราฝึกฝนของเรา ทำความสงบของใจเข้ามา อ้อ! ถ้าใจสงบแล้วมันมีความสุขอย่างนี้ มันมหัศจรรย์อย่างนี้ น้ำใจมันเป็นอย่างนี้ นี่จิตสงบ

จิตสงบแล้วถ้าไม่มีอำนาจวาสนา สงบนั้นก็มีความสุข สุขแล้วมันก็คลายตัวออกมา คลายตัวออกมากี่เสวย มันก็เป็นสัญชาตญาณของเรานี้แหละ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาจะสงบแล้วถ้าคลายตัวออกมามันก็เป็นสามัญสำนึกของโลก มันก็เป็นเรื่องโลก แต่ถ้าเราจิตสงบแล้วเรารำพึง เราน้อมไปสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ สิ่งที่พระพุทธเจ้าวางไว้ให้เราก้าวเดิน สติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม

อ้าว! จิตสงบแล้วทำไมต้องมีจิตอีกล่ะ จิตมันสงบแล้ว จิตสงบแล้วนะ จิตสงบจิตก็เป็นตัวตนเราแล้ว จิตก็มีค่าแล้ว ทำไมต้องมีกาย มีเวทนา มีจิตอีกล่ะ

เวลาจิต จิตของใคร เวลาจิต สิ่งที่เราไม่รู้มันธรรมชาติที่รู้ รู้เช่นนั้น แล้วรู้นี้มันรู้อะไร รู้แล้วเหมือนของเราเก็บอย่างดี เราพับเก็บไว้ในกำปั้นแล้วไม่เคยเปิดมาดูเลย แล้วใครจะไปดูเล่มมันล่ะ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราไม่รู้โดยตัวมันเอง แต่ถ้าจิต กาย เวทนา จิต ธรรม จิตเศร้าหมองจิตส่องใส ใครเป็นคนค้นคว้า

เวลาจิตที่มันออกวิปัสสนา ออกค้นคว้าในสติปัญญา ๔ มันเป็นคนธรรม เขาว่าอริยสังข์ บอกว่าสิ่งที่เป็นมรรคกับสิ่งที่ไม่เป็นมรรค สิ่งที่เป็นโลกมันไม่ใช่มรรค คุณสิ เวลาเราศึกษากันแล้ว สัมมาอาชีวะ อ้าว! เลี้ยงชีพชอบนะ ทำอาชีพสะอาดบริสุทธิ์เลย

อาชีพนี้มันเลี้ยงปาก มันเป็นฆราวาส มันเป็นธรรมะของฆราวาสเขา

แต่ถ้ามันเป็นอริยสังข์ เป็นสังข์จะความจริงที่เป็นมรรคนะ จิตสงบแล้ว จิตสงบแล้วจิตมันไปเห็น ถ้าจิตไปเห็น จิตไปรู้คั่นของมัน รู้คั่นได้อย่างไร

เวลาพูดนะ มันเป็นคำพูดเดียวกัน กาย เวทนา จิต ธรรม เราก็จินตนาการได้ แต่ถ้าจิตสงบแล้วไปเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ไม่ใช่ ไม่ใช่สิ่งที่เราเห็นนี้ เพราะมันเป็นอริยสังข์ มันเป็นมัลลโก มันเป็นทางอันเอก มันเป็นธรรมจักร ธรรมจักรที่ว่าเวลาไปเทศน์ปัญญาจักขีย์ เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมามันจะทำได้อย่างไร มันทำอะไรไม่ได้ มันเกิดญาณ เกิดญาณหยั่งรู้ เกิดปัญญา เกิดความกระจ่างแจ้ง เกิดอย่างไร มันจะมหัศจรรย์ สิ่งที่มีมหัศจรรย์ที่มันเกิดขึ้นมามันเกิดได้จากจิตใจ

เราถึงว่าน้ำใจๆ ค่าของน้ำใจ ใจนี้สำคัญมาก แต่ใจที่สำคัญต้องให้จับให้ถึงว่าเป็นใจแท้ๆ คือความรู้สึกของเรา แต่ถ้าเรายังจับใจของเราไม่ได้ เราไปจับที่ความคิด ความคิดมันเกิดจากจิต พอเกิดจากจิต จิต อวิชา อวิชาคือความไม่รู้ไม่รู้ชั่ว มันไปตามความคิดเรา แล้วสิ่งใดถ้ามันเข้าทางกิเลสมันไปหมดเลย ถ้าสิ่งใดเป็นประโยชน์นะ มันเป็นประโยชน์ มันขัดเกลากิเลส

คูลี เวลาเราประพฤติปฏิบัตินั่งสมาธิภาวนา มันนั่งแล้วมันก็ขบมันก็เมื่อย ทำไมเราไม่นอนให้สบายๆ ละ ทำไมเราต้องมาทรมานคนละ เราทรมานคนก็ทรมานกิเลสไป กิเลสมันอยากนอน กิเลสมันอยากสุขสบายของมัน ถ้าอยากนอน เห็นไหม คูลี พระเรา หลวงตาท่านพูดบ่อย ถ้าเราจะสุขสบายนะ ท่านก็บอกว่าหมูเือง หมูเืองเขาเลี้ยงดูอย่างดีทั้งนั้นแหละ เลี้ยงไว้ ธรรมเนียมเป็นหมูเืองไหม

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เราจะตัดแปลงตัวเราเอง ถ้าเราจะตัดแปลงเรา ถ้าเราตัดแปลงเรา ถ้ากิเลสเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา ถ้าเราตัดแปลงเราก็ตัดแปลงกิเลสไป เวลาจิตมันสงบไปแล้วนะ ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา แล้วมันเป็นอะไรละ

มันไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา มันไม่ลำเอียง พอไม่ลำเอียงแล้ว เรามีสติฝึกฝนให้มากขึ้นจนจิตตั้งมั่น จิตเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นแล้ว น้อมไป ถ้าน้อมไปมันจะเข้าสู่อริยสัจ เข้าสู่ทางมรรค เข้าสู่สังฆธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ แต่ถ้าเราไม่มีสติขบขี้ไฉนจะไหลไป เห็นไหม มิจฉาทิฏฐิ มิจฉาสมาธิ เป็นสมาธิเหมือนกัน เป็นมิจฉา มิจฉาเพราะมันมีอวิชา มิจฉาเพราะความไม่รู้ เพราะไม่รู้มันก็ไหลของมันไป พอไหลของมันไป มันสัจจะ มันเป็นความจริงอย่างนั้น มันเป็นความจริงอย่างนี้ เพราะว่าพญามารมันครอบคลุมน้อยอย่างนั้น

แต่เวลาจิตสงบแล้วถ้าเรารำพึงไป ตรงนี้เป็นทางสองแพร่ง ทางหนึ่งคือทางโลก ทางหนึ่งคือทางธรรม ถ้ามันไหลออกไป มันไปสู่มิจฉา มันอยู่ทางโลก ทางโลกก็ความไม่เข้าใจ เพราะอวิชา เพราะความไม่รู้ มันจะไหลไปทางนั้น แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์จะน้อมนำมา รำพึง ถ้าไม่เห็นให้รำพึง รำพึงคือคิดในสมาธิ

เขาบอกสมาธิคิดไม่ได้ เพราะความคิดเป็นความทุกข์

แล้วเวลาจิตมันสงบ เพราะมันความทะลุความคิดนั้นไป มันวางความคิดมันถึงเป็นเอกเทศ มันถึงเป็นสัมมาสมาธิ แล้วสัมมาสมาธิ ขณิกสมาธิมันชั่วคราว อุปจารสมาธิ สมาธิที่วงรอบ สมาธิที่รับรู้ได้ อัปนาสมาธิ สมาธิที่ละเอียด สมาธิที่คิดไม่ได้เลย สมาธิที่สักแต่ว่ารู้เลย สมาธิ อันนั้นไม่ได้

แต่ถ้ามันถอยออกมา สมาธิมันมีตั้งหลายระดับ ถ้ามันเป็นอุปจารสมาธิ อุปจาระ อุปจาระคือจิต อุปจาระคือความรู้ในตัวมันเอง คือความรู้ที่วงรอบของมัน อุปจาระคือฉาน ก็เหมือนกับความคิดกับจิต อุปจาระเพราะมันคิดได้ พอจิตเป็นสมาธิแล้วรับรู้เสียงได้ จิตเป็นสมาธิยังใช้ปัญญาได้ ตรงนี้ วิปัสสนา มันเกิดตรงนี้ ถ้าตรงนี้มันเกิดวิปัสสนาไปมันจะเกิดปัญญาขึ้นมา นี่ค่าของน้ำใจๆ ใจ

ศึกษาก็ศึกษา ศึกษาเป็นแนวทาง ศึกษาเป็นธรรมวินัย แต่มันยังไม่รู้แจ้งยังไม่รู้จริงในการกระทำ ถ้ารู้แจ้งรู้จริงในการกระทำ เวลาจิตสงบแล้วมันก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ เพราะด้วยกิเลสมันครอบงำใจ ด้วยวุฒิภาวะของเราใจ วุฒิภาวะของจิตมันยังไม่สูงส่งพอ วุฒิภาวะของจิตมันยังไม่เป็นอริยทรัพย์ มันไม่เป็นอรรถสมบัติของจิตดวงนั้น มันก็อาศัยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาศัยสังฆธรรม อาศัยฟังธรรม อาศัยครูบาอาจารย์

แต่ถ้ามันทำของมันได้นะ มันมีอรรถสมบัติ มันมีสมบัติประจำตัวของมัน อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เกิดปัจฉัตตัง เกิดสันติภูริโก มันถึงเกิดความ...จะบอกว่าอหังการไม่ใช่ เกิดความจริง เกิดองค์ความรู้ ไม่หวั่นไหวไปกับอะไรทั้งสิ้น โลกจะแตก เขาจะรำลือขนาดไหนนั่นมันเหยื่อ ไม่ไปกับเขาหรอก เพราะความจริงเป็นความจริงอย่างนี้ เวลาเขาพูดมันไม่เหมือนที่เราเห็นเลย สิ่งที่เราเห็นมันลึกลับ มันความจริง มันซึ้งๆ หน้า เวลาเขาพูด เขาพูดอะไรกันก็ไม่รู้ มันเป็นข่าวลือ เป็นความรำลือของเขา เป็นกระแสนะ แล้วก็ไปกัน แต่เราารู้จริงเห็นจริง เราจะไปกับเขาไหม

นี่ใจ ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงความจริงมันมั่นคง แล้วความเป็นจริงนี้เกิดขึ้นได้กับหัวใจของเรา เกิดขึ้นได้จากหัวใจของเราละ แล้วตอนนี้หัวใจของเรามันยังไม่มั่นคง หัวใจของเรามันยังหวั่นไหวอยู่

ฉะนั้น เราเกิดมาแล้ว...ใช่ เกิดมาเป็นมนุษย์มันมีประเพณีวัฒนธรรม มีพ่อแม่ มีปู่มีย่า มีตามียาย เราอยู่ในชาติตระกูลเราก็รู้เลขของเรา กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี เราเป็นคน

ดี คนดีเรากตัญญู เราดูแลรักษาของเรา แต่เวลาจะเอาธรรมะ สัจธรรม ข้ามทั้งดีและชั่ว ที่ว่าดี ดี
อะไร แต่ถ้าเป็นสัจธรรม พระในบ้าน พระในใจ

พระในบ้านก็พ่อแม่ของเรา พระอรหันต์ในบ้าน แล้วพระในใจเราละ ขึ้นมาได้หรือยัง ถ้า
ดูแลพระในใจของเรา เราจะสร้างพระในใจของเรา อุตตสมบัติ เป็นสมบัติประจำหัวใจดวงนั้น
เอวัง